

8/11.24

ПЕД ГЕН

ЗЕЛЛА

Комі Музејдон
БІБЛІОТЕКА
№

71571



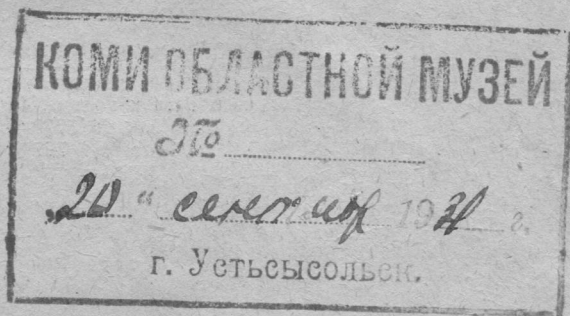
КОМІ ЧІГА ЛЕЗАН ТИ
9 3 0



ПЕДЪ-ГЕНЪ

З Е Л Л А

4 торја пјеса



Сыктывкар
1931 во

„Зелѣна“ њол торја пјеса

Отпечатано в типографии Коми
гисиздата в колич. 4000

екз. зак. № 5278

Облит № 797

1930 г.

Ворсыҗас:

1. УРГУҖЕВ—версәтө мужик, кулак.
2. МАШӨ—сылөн ныв, асыра, ар 21-а.
3. ПЕДОТ—кредтанін беднак, ар 50-а.
4. ГТЕПАН—сылөн пі, ар 25-а зон, активист—
журнуодыг.
5. ÖКГИҢ—Гтепанлөн мамыс, ар 40-а, женлы
ескыо нывбаба.
6. ТРӨПИМ—кредтанін середнак, ар 40-а.
7. ПЕДОГ—комсомолка—активистка.
8. ÖҢÖ—ар 25-а зон, Гтепанлөн жоргыс, акти-
вист.
9. ЈОГОР — подкулачник, версәтө мужик, ічөтк
тошка, најан мсрт.
10. 1-ја нывбаба.
11. 2-д нывбаба.
12. Ö. Назар—ар 50-а поп.
13. ІЛЛҢА—сылөн пі, ар 22-а зон, радејтө жуышт-
ны да кулыганітыштны.
14. Мілітсіонер.

Сөгга медвоҗда да којмөд ворсөмас ковмасны
горыттөм ворсыҗас.

МЕДВОЗЗА ГЕРПАС

Бокног сулалё Гельсöвет. Сені мунö скод. Öшин;асын ты-далöны скодујтыг;яс. Кылö ызгыштöм

Зачавес вöвөгön сöветыг петöны Педот. Трöпим да Јогор. Пöбалöм-ы да чышкысöны, сөгга перјöны кісет;яс да курит-чöны.

ПЕДОТ (Чышкö чужöмывывгыс пöг). Аттö, зонмö, пöсавтöз скодујт;им. Кы-ув;яс быдön вазöмны. Ыркöд-чыштамö да јешщö на пыравламö.

ТРÖПИМ (Чигарка гартö). Бергалö трасичав;д ныр гөгөр (Петкöдлö кинас), вöмон щипкыны оз шедöдчы. Скодујт;ем;ид-тај абу ызжös кулом.

ПЕДОТ Мыј-нö с;з ен гөгөрво, Трöпим? Ставыс кіп;дöс вылын моз кујлö-да.

ЈОГОР (Јурсö пöлöстöмön в;сталö). Тыдавчытö гашкö-і тыдало, он-тај б ст-а. Кывнад-од, со бат;ушко быд-тор пöчö гудравны, вöчыс-тај сöмын о-ок!.. Гö-öкыд!..

ТРÖПИМ. Гöкыд, Јогор, гöкыд. Сен-öд-і полöмыд Öт;и к;р;ж;г, шуам кöт;т, јöткышгам..

ЈОГОР (Туркö).. Мөдас огö г;балö-дај. Ме-тај, со бат;ушко тајо жо в;стала. Кылалам, м;са, кылалам. Ого-кö гöгö сла-бог-нын-да.

ПЕДОТ (Гöлышгö) Сö, јерö-тош;асыд. Мыјла-нö кылалам? Ого-ко ку ö сынны, дерт, кылалам (Лептö кіјассс). Гашкö-нö м;јан сојвын ещ;а! Гашкö-нö м;и ужыг полам-да!

ТРÖПИМ Ужыг м;и, Педот, егö-на пов;ывлö.

ПЕДОТ Мыј-но е;кö сөгга, јерö-тош;? (Тапкöдö Трö-пимöс). Кывл;н, мыј в;стали ны Г;епан;ас. Крестьян-лы-пö машина;ас жагавмön колоны.

ТРӨПІМ Машинажасыд, дерт, колёны мијанлы.

ПЕДОТ Өткөн-өткөн нёбны ого сузё. Бара-жё на ног ыртмё—колё отувтчыны.

ТРӨПІМ Өткөн он, дерт, вермы нёбны—зепыд вёсны.

ПЕДОТ Отувтчам-кё—вермам, вермам, јерё-тош.

ЈОГОР Кывнадгё гидравны позё. (Гыжалё јурпы-дөссё).

ПЕДОТ Машинажас-кё мијан отув лёоны, вијму-жаснымёс отувттөг бара-жё оз лёсав. Шуча, менам му тан, тенад—естён. Кыска-жё сезза машинатё му-ыг-муё: кад-тё мьј голас-і, жуглагас-і...

ПЕДОТ. (Мытчыглё өшінё, чукөстё да бёр саялө). Ті-тај-нө, мужікјас, пышјомныі. Ешто-нын өт.

ПЕДОТ Час, пырам-жё сезза, Педөг, јурпыщкёс-нымёс төлөдыштам-да. Трөпімлөн, јерё-тошлон, етан-сө (індө аслас јурё) шуфаны нін кутёма-а.

ТРӨПІМ Ш. Зас-өд, Педот. Скод, јтөмыд-тај, мі-га, абу ыжөс кульём.

УРГУЗЕВ (Локтё да јурё дөвкөдлөмөн здоровајтчө). Чолом да здорово, муж кјас. Век-на скојутанныд?

ЈОГОР (Бөгтлө шапкасё, быд кывјөн зиль угодитны Ургу-зевлы) Здоровјо, здоров ө, Педөр Трөпімович. Пыр-на тај скојутам. Бурыс оз тыдзв, а кадсө кольлалам.

УРГУЗЕВ Өд-жө, Јогор, бура і вигталін. Нөкор оз ков јенмөн сетём оломыз еозё возковгны. В чер-насө ез-на-ө мөј тонгы? (Горнитіг мөз зиль виқоблыны кёф өшінпыр Сөвет пышкө).

ЈОГОР. Егө-тәј, со батушко кывлө-а.

УРГУЗЕВ. Скодјотом-ызгём дорыз, буржыкөзкө вөлі, мунінныд-кө нечерна сулавны. Мыј-нін-нө сез-за: кымын овмёс-нө, міга, пыріс колхозаныд?

ПЕДОТ В-тымын квајт овмө. Өмі кежлө зев-нын шаң-да. Сезза өд быдмам, Јерё-тош!

УРГУЗЕВ. Ветымын квайт овмөс? Нинөм тiжан оз артмы. Еновтчыны колө.

ТРӨПИМ. Шулөны-таж, Педот Трөпимович, черипө коргө ж жыджыкин, мортыд—буржыкин-дај.

УРГУЗЕВ. Тажө-тө мед, шуам, тајі. Сөмын (кыкнан кісө лептө да чатөртчө) позө-ө вежны јенмөн лөзө-дөм олөм. Мөвпыштө, православнөјјас.

ПЕДОТ. Вежам дај сымда-і ем, јерө-тош. (Сөветын скодујтөм ештө. Сөрнiтiгтыр јөз петөны да чукөртчөны Педотјас гөгөр).

1-ЈА НЫВБАБА. Пырим-таж-а, мјј бара аргмас?

ПЕДОТ. Ештіс-нын-ө мөј? (нывбабајаслы).

2-д НЫВБАБА. Ештіс. Öј, мјјдыра манiтчи. Со нин-өд шондiыс. Мөскөј көнкө лыгтытөм сулалө-і, һаһ көтһы коліс-і.

1-ЈА НЫВБАБА (Шлапкө кiнас). Сегга колхоһник-јас лоим дај. Быд, чүфесаыд-жө овлө олигад.

УРГУЗЕВ. Ок-ок-ок! Мед ескө онө-жө зiкөз во-шө. Жаль мем тiжанөс, жаль. Öд-жө рөззөрiтанныд сөмын агһыдтө. Сөлөмөј вiсө.

ЈОГОР. Ферт, ез-кө ескө вөв пырөма—спокојжык, Педор Трөпимович. Суокојжык мiга, со батушко.

ТРӨПИМ. Мырдөн тај мiжанөс ез кыскыны-да, Јогор.

ПЕДОТ (Јогор дорө лөктө). Јуртөг-ө мөј ветлан, јерө-тош? Мјјкө кыскалан-жө-да. Он мөј нинөм гөгөр-во? Мјј морла сегга пырiн?

ЈОГОР. Ј зыс-таж пырө да пырi-жө-а (Зебөө јөз са-јө). (Гүдөкагiгтыр лөктө Илья).

ИЛЬЯ. Светга, светiга. Кушеньча кепыга. Јурөј талун вiсө: пө-ө-ө-өкмөлља... (Адзө јөзөс да лантө). Но, тан-таж јөз вөлсмаөс, а ме горштырөн глаголита.

УРГУҢЕВ Ілла Назаровіч, вечерна-өд регыд тонгас. Батыд јенлы кевмыны кутас, а те тащом мигтом сыланкывјас сылан да шлонјалан.

ІЛЛА Гортовны, Педор Трөпімовіч, дөзми-өд. Вольнөј светсө кыскө адзөдлыны.

УРГУҢЕВ Абу мига мича, Ілла Назаровіч.

ІЛЛА. Муна, Педор Трөпімовіч, муна. Тан-тај гажтом-жө-а. (Сылө да мунө) .Светига, светига, кушенча кепыга, пөжөм соркни—паренча... (Сајалө).

УРГУҢЕВ (Бергөдчө јөзлаң чужөмөн да бара вiгталө). Мига тај важ јөз овліснь—һаң сојліснь, пстөс вөліны. Јен вылө ез елаглыны; сiјөн-і һемнысө бура вужлісны. Ödjө-жө, јенмыд-кө вунас—став олөмыс чој горув ісковтас.

ПЕДОТ (Пузө, швачкө картузсө муө да сувтө јөз возө). Јен!.. Мыј јен?!. Ме, мужікјас, ветымын во-һин гөра да көза. доза егкө пернапасастөг гөрјө ег кутчіслы. Век-жө тај, јерө-тош, щыг һигө пөт олі. Муыд оз чужты. Гөрјыд-пө сомын пегралө шонди-банөс.

1-ЈА НЫВБАБА Пегралө, пегралө шонди-банөс..

2-д НЫВБАБА Быд тулыс-на, Луба, һаһтөг вужлім.

ТРОПІМ Машинајас колөны. Машинајастөг, зб-ль, возө огө волө.

ПЕДОТ Сiјө-өд-і ем. Машинајас колөны. Сiјөн-і өтувтчим. А јенмыд—һинөм!

УРГУҢЕВ Сөлөмөј дојмө тащөмтор кывзігөн. Позө-ө! Лөсгалө-ө! Православнөјјас! . (Кылө вечерна тонгом. Унжыкыс бергөдчөны вичколаң да пернапасасөны). Öд-жө, кыланныд? Крам божөј чуксалө мiјанөс. Мунамө-жө јурбітны.

ПЕДОТ Немчөж тајө тонгөмыс новлөдліс мiјанөс. Öд-ми тывјө шедөм кофөг. Вогковтны огө лыгтө:

тазі оз поѣ—грек, сізі оз поѣ грек! Щыгјавны мјан-
лы сѡмын буракѡ абу грек.

УРГУЪЕВ Ок-ок-ок! Мыј выјѡѣ мј летчїм. Жѡм-
дыны кутїм, православнојјас. Сѡломѡј дојмѡ менам.
Заблудїтчыны кутїм.

ПЕДОТ Ted, јерѡ-тош, лѡгыд таѣтѡ ывны: ов-
мѡсыд тыра наѣ кудкоѣ-да.

УРГУЪЕВ Ме кужа овны. Ѳд-жѡ, сѡлѡмгаѣ јен
дор ола.

ПЕДОТ Оз ted јен отсав, Ургуѣев (морѡсас куч-
калѡ), мј, мј мїга, јерѡ-тош! Быд во на гѡрлїм-ї кѡѣ-
лїм теныд!..

УРГУЪЕВ (Торкѡ). Православнојјас, ѡбѡдїтлї-ѡ ме
тїјанѡс? Гашкѡ ѣкор ег-ї отсыштлы да? Гашкѡ, ме вѡ-
рѡг тї анлы? Ѳд-жѡ, сѡлѡмѡј дојмѡ...

ЈОГОР Педѡр Трѡпїмѡвїч, јен бѡрын мѡд бат.
Со батѣшкоѡс оз ков тазі омѡлтны.

1-ЈА НЫВБАБА Оз ѣерт ков омѡлтны, Педѡр
Трѡпїмѡвїчѡс.

2-д НЫВБАБА Отсавлїс, унаыз јешщѡ отсавлїс.

ЈОГОР Быд тулыс-на турунтертѡ воѡдсавлїс-ї,
кѡјдысјастѡ-ї...

ПЕДОТ Отсавлїс-кѡ-ѡд, кучїкнымѡс гугѡдлїс-жѡ.
Еща ѡмѡј, јерѡ-тошјас, сылы ужавлїнныд?

УРГУЪЕВ. (Скѡрмѡ да воѡ Педот вылѡ). Те, безбож-
нык, ен лыст бур јѡз дырїї менѡ омѡлтны!

ПЕДОТ Kodi-нѡ теыс?

УРГУЪЕВ Воѡжык, трагїча, меыг вылѡ качѡдчы-
ны кѡсјан. Православнојјас ме дор олѡны. Ѳд-жѡ ме
век-на налы бат-моз отсавлї. А те, те—гачтѡм—мы-
јѡн налы отсавлїн? Мыј тенад ем?

ПЕДОТ. Мыј менам ем?.. Ставыс, ставыс ем!

УРГУЪЕВ Мыј? Герам петкѡдлан сѡмын.

ПЕДОТ Ставыс ем. Менам сөзегт ем, а тенад абу. Те сөмын унжык к рышгнэ кōжалан. Со мыј јерө-тош!

УРГУҖЕВ Те!.. Те!. (Јөзыс серавлōны). Öд-жө, јөр-ман-на! Вилөдөм лы ог сөг. Понлы шыбіта да тед ог сөг!

ПЕДОТ Чушчис, јерө-тошөс!

УРГУҖЕВ Тпу! Безбожнѝкыд вѝөс пуҗөдіс. Му-на вечерна сулавны (Мунө). А те, Педот, мыщазлан-на. Сөмын ме ордө ен-нын мѝза лок! Мунамө, право-славнөјтас, вѝчкоө. (Јөз сералигтыр разөдчөны).

ПЕДОТ Мун, мун да мѝ гөгөр ен-нын тојт.

УРГУҖЕВ Тпу!

ЈОГОР Ме тај сѝө-жө, со баҗушко, вөлі вѝстала. Мѝса бур оз ло колхозазөмыс.

УРГУҖЕВ Векыда шуин. Јогор сват: бур оз ло. Пыравлы рыгнас стөкан щѝј јуны.

ЈОГОР Пагѝбө, пагѝбө, со баҗушко. Зев ыжыд пагѝбө. Педөр Трөпімовѝч.

УРГУҖЕВ (вѝзөдлө Педот вѝлө). Те, безбожнѝк. мыщазлан-на мѝза.

ПЕДОТ. Ладнө. Он повҗөд, јерө-тош.

УРГУҖЕВ. Мунам, Јогор сват. (Сајалōны Јогоркөд).

ПЕДОТ. (Трөпімлы Вѝставлө). Со, јерө-тошыд, ку-щөма пуҗыліс. Те, Трөпім, ен пов. М-д увтчөны. Мѝ ассынѝм туј адҗам. Сѝҗ алы абу, Трөпім?

ТРӨПІМ. (Јурсө гыҗјалө). Олыштам да адҗам-өд. (Сөветыс петөны Степан, Педөс да Öнө). Мед-тыкө артмы-ны кутас-а, повҗыны ого повҗө.

ПЕДОТ. Степан, пажнајтнысө кутам огө тенө вѝдчыснэ?

СТЕПАН. Пыр-жө локта, баҗ. (Сорнѝтөны крѝльчө вылын).

ПЕДОТ. (Трөпімлы вігавлө). Те көт, шуам, Трө-
пім гереднак, век-жө нін мі воккөд бөлө верман лө-
сөдчыны. Ургузевяс—абу мїжан кампаньө. Ветлам
мїжанө пукавны.

ТРӨПІМ. Сїз-кө кутам öтүв гөрны?.. (Мунөны).

ПЕДОТ. Öтүв көзны-ї.

ТРӨПІМ. Вундыны-ї?

ПЕДОТ. Вартны-ї. Сегга жукам-дај. Лөгалө-өд,
жерө-тош?

ТРӨПІМ. Лөгөдчам да лөгалас. (Сајалөны).

СТЕПАН. (Летчөны крїльче выльг). Аскї правлень-
нө чукөртламө! Тї, Педөс да Öнө, жуөртө мукөд
шленја сө.

ПЕДОГ. Кытчө-нө чукөртчывламө?

ÖНӨ. Кытчө-кө чукөртчылам дај точка. Ме ор-
дө-жө і позө.

Степан. Но. Пінжактөг-тај і мөдөдчі. Тї мунө.
суөда-өд. (Пырө сөветө).

ÖНӨ. Ветымын квајт овмөс-өд котыртөдїм. Пе-
дөг. Абу өмөј достїженьнө?

ПЕДОГ. достїженьнө, Öнө.

ÖНӨ. Мөдвојасө мед өлі сїктным зоннас кол-
хозын дај точка! Точка-өд, Педөг?

ПЕДОГ. Точка, Öнө (Геравлөны да сајалөны. Векыд
выльг локтөны Машө да Ілля. Ілля зїлө кутны сојбордулөдыс.
Машө оз өібөл).

ІЛЛЯ. Сегга, Машө, он-ї көсјы ме вылө візөд-
лыны? Та дыра-ї кутчыөлім? Ен тракјыс-ко!

МАШӨ. Ен дөзмөдчы, Ілля. (Вештө Ілляөс).

ІЛЛЯ. Фї, кущөм Марја богородїтса. Зонмөг,
меж сы бердыс.

МАШӨ. Ен зыңгі, Ілля. дөзмөдчыны-жө кутїн.

ІЛЛЯ. дөзмїн? Но! (їронїзїрујтө).

СТЕПАН. (Пето советыс) А, Машо. Кытчö-нö. мöдін?

МАШО. (Локтö Степан дорö, Ілля вешjö бокö мiстöма виçöдiгтыр). Чожјасö ветлі. Талун-нö петавлан он рыт-нас? (Мунöны).

СТЕПАН. Талун? Петавла, Машо. Відчыс. (Мунö Машöкöд).

ІЛЛА. (Кольöдö). Травіча! Паскуда! Омöлик блуф-нитса! Чајтан тајі-і колас? Енлы, кущöмкö пемыд војö сещöма бласлөвіта трасічаос!.. Бөжтö вомад курт-чөмөн котөртан. Травіча! (Сылö да мунö:—„Светіса, светіса; кушенча кепыса, пөжөм соркнi-паренча, кос парка—малыча“).

ЗАНАВЕС.

MÖdöd GERПАС.

Стсена пыщкös: гажа горнiча. Вæкыда — öздös посвозд шужа вылын — möd вежös. Занавесjаса öшiнjас. Кык öшiн костын сулалö камод. Сы вылын æркала да мукöd шыльö-мыльö. Стсена возын — пызандöраа пызан. Сы вылын öшалö ыжыд лампа. Ворсём мунö арга рытын. (Медвозза ворсёмганыс öнбæ кадыс кольма во-möd).

Занавес воэiгөн: Машö гырзаяс вылас öшöd-чöмөн жугыла сулалö камод возын. Iльа бергалö гөгöрыс да дöзмöдчö.

Iльа Мыжкö-таj, Марjа Пjодоровнаыс, зев жу-гыл? Кодкö-öмöj думвылад угöма? Егö-ö-нын ме, грешнöj?

МАШÖ. дугды, Iльа, дöзмöдчыны. Он-öмöj ад-зы — öкыд меным.

Iльа. Ö-öкыд? Мыjла-нö öкыд? Гашкö, öкыд да?!.. (Гералö).

МАШÖ. (Öинваыс доршабö). Iльа!.. Jандыгтöм öин те. Öөлöмös гугодан менгым. Мун татыг.

Iльа. О — нo-нo-нo! Кущöм збоj вөлöмыд! Леэ öтчыд окыштны. Ог-öd нылышт, колан-на Степа-ныдлы.

МАШÖ. Ipöd те, jуда (Тоjыштö).

Iльа. Хе, трагiча, Jещö ыждадö-даj. Пасiбö шу вайны кöсja-да. Со, трагiчалөн, угробаыд брон-виэдö.

МАШÖ. Нæкод саяö ме ог пет, ваö пыра. (æбб jурсö каснас)

Iльа. Чöv! Батыдкöd менам сорнiтчöма-нын. Виэдö пыригөн свафбуjтчам. Менам бат вылас, сымор нарjалас бара.

МАШÖ. Мун-нын, мун, со крiстарадi.

ІЛЛА. Өні гінваыд петө. Воҕын менө пө-шеју мөдөдін, өні һукаган сөгә. Сіҕ-і колө — велалан. (Локтө Машө бердө) Кывзы. Батыд-кө локтас, вігтав—ме, шу, Јогорјасө муні. Сөгә сіјө ачыс гөгөрвоас. Мед відчыгөны. Гөгөрвсін, Машө? Ен бара вунөд вігтавны. (Мунө ылігыт: „Светіга, светіга, кушеньчакепыга, пөжөм соркнї-паренча“. друг сувтө дэс воҕө да бергөдчө). А Степантө те ыд ме коркө віја, омөлік понјос моз лыја.

МАШӨ Ме понда көт һылышт сөгә...

ІЛЛА. Абу-і жал?.. Светіга, светіга, кушеньчакепыга... (Петө)

МАШӨ. Ок-ок-ок! Јөз герам-тај лоі. (Ышловэ) дај бат, коңөр, вој-вој кутіс ыны. Оз жө буракө сылөһ уҕы. Мукөд дыр і эвіск четчыштас војшөра-војө, гінјасыс кольча-кофог, јертчө. Буржык віҕмујас-һымөс мырфөдөм бөрын ез-һін прамја гојлы һі јулы (Віҕөдчө җеркалаө). Бырны-тај кутіс міча чужөмөј. Гінјасөј војөмны, віжоді і. Сіҕімөд тэлыг-выльн-һін-од һөбага. (Ышловэ) Мыјла бара төдмаслі ськөд. Өні—бат відө. Сіјө еҕко-і корө ас ордас, да... пріданһөј-тө бат сз сет.. һінөм абунад-һө кыҕ олан? Сіјө бат-көд оз-жө лөгав-дај.. Коңөрөј дај меөј. Ок-ок-ок. (Җеркалаө віҕөдг моз бөрдө да ылө).

Шонді бһној олөмөј,

Важ олөмөі, важ гажөј.

Ок-ок-ок-тај кольома,

Җік тај лым-моз сылөма.

Җік т ј лым-моз сылө а

Ва-воз тај візь-втөма. (Чөва бөрдө).

СТЕПАН. (Пырө) Чолөм да здорово. (Машө віҕөдлө сөгә бөо җөбө чужөмсө).

СТЕПАН. Батыд, Машө, абу гортад? (Локтө Машө дөрө).

МАШӨ. (Сыркжалөмөн бөрдө). Ог .-тө-өд...

ГТЕПАН. (Кутө пельпомјасөдыс). Мыјыг-нө сещөм јона бөрдан..? (Бурөдө.) Оз ков сещөм јона песгыны. Öд те регыд мам лоан. Теd колө öнi-спокој.

МАШӨ (Бөрдигтыр шуалө). Спо-кој... Теd-һин...мед...спокојыс... лоө.

ГТЕПАН: Мыј-нө, сiз бөрдан? Батыд бара-һин видiс?

МАШӨ (Угкөдчө Гтепанлы морөс вылас.) Мыј-нө, ме...кута вөчны?.. öд гiзимөд төлыгөд вылын-һин.

ГТЕПАН. Мыј-нө сен шогыс? Ме-тај кора тенө ас дорө.

МАШӨ. Кыг-нө локта, баъ оз лез-да. Сыгы сiз-һин-өд сөкыд, коңөрлы. Оз сөјлы-һи, оз жулы Козмiс, һукуыртчiс баd кор моз.

ГТЕПАН. Машө, оз мiга ков теd шогыны. Вред-нө. Лок ме ordө овны. Батыдкөд-өд абу-тај көрта-сөмныд. Еновтiн дај. Те меным коңналан пи. Куам быдтыгыны.

УРГУЗЕВ. (Пырө скөр, бедда. Адзө Гтепанөс да вунө-дө пөртчыгысысө. Степан да Машө летчыөдны).

ГТЕПАН. Ме те дорөз, Ургузев, локтi.

УРГУЗЕВ. (Мунө пызан дорө да шлап-пукоө. Сегга стрөга Машөлы шуө). Пет аслад вежөсө!

МАШӨ (Јурсө копыртөмөн мунө. Петiгас горөдiг-моз бөрдзө).

ГТЕПАН. (Пукоө Ургузевлы воча. Гiн на öиn вiздөдны да чуңјаснаныс пызанө таркөдөны). Кывзы Ургузев. Теныд важөн-һин јуөртөма вөли: те вылыс лыдфысгө һедо-iмка кыкко ветымын чөлкөвөј саяс. Гашкө вунөдiн-һин-да? Стрөчјас кутiсны колыны-өд.

УРГУЗЕВ. (Пыдыван шуө). Но, мыј сегга... Зат?

ГТЕПАН. Ме теныд абу зат-һи, сват-һи. Мынтыныс ковмас мiга. Гельсөвет оз кут видчiгыны.

УРГУЗЕВ. (Камгө пызанө да зурк четчө). Стөрво те!.. Пон!.. Нылөс погубитін, овмөсөс разін! Нылыштін менө, нылыштін јурөн і кокөн!..

СТЕПАН. Ладнө. Стөрнитны огө јона кутө (четчө). Гельсөвет тең бетө 24 час срок! Гөгөрвоин? Тајө каднас мед вөлі гөм вазөма кыкго ветымын шайт!

УРГУЗЕВ. (Вигталө кирган шытөлөн). Менам... абу сымында... фенгаыс.

СТЕПАН. Кыз ноль час строк миға! Абу-кө, корк кыз-гажыд. Ен ылөдчы: ем тенад.

УРГУЗЕВ. Аттө, зат-пу... Аттө!

СТЕПАН. Ачыд сөгга төдан, Ургузов. Унаыз дольны огө кутө.

УРГУЗЕВ (Меліја). Степан. Өд-жө, те радејтлін менгім нылөс. Мыјла щөш топөдан менө?.. Пыр затөн мејам керкаө, став овмөссө теныд бета.

СТЕПАН. Кыз ноль час строк, Ургузов (Мунө. Өзөс дорө).

УРГУЗЕВ. Гадјас! Антыкрістјас! Аттө, зат-пу, Аттө!

СТЕПАН. да, полінө: лөбөдчы вөрө петны. Норма теныд—вітго кубометр. Прөшшайтлы. (Петө)

УРГУЗЕВ. (Сөкыда лолалігтыр пукө да чөв олыштө). Ок, ескө вермі-кө тіјанлыг јурјасныг ордөдлыны! М-м... (Зымгө пызанө, четчө да пөртчыө. Сөгга перјө вина да лукө, јуышталө).

Ө НАЗАР. (Таркөдчыштө-сөгга пырө). Позө, Педөр Трөпімовіч? Өтнад пукалан?

УРГУЗЕВ. Лок, шөјтчы, Ө. Назар. (Лөзөдө улөс сөгга ківтө румкаө).

Ө. НАЗАР. (Пукө). Ок-ок-ок. Омөль олөч лоіс, Педөр Трөпімовіч.

УРГУЗЕВ. Бост ју, отеч Назар. Тајө мөвпалөмөн јөјмыны верман. Вај, пөрөдам по румку.

О. НАЗАР. (Богтö румка). По крiстiанскi, Педöр Трöпiмöвич. (Јуöны).

УРГУЏЕВ. (Закуөитiг моз вiгталö). Те воэвылын пыравлiс председатель.

Ö. НАЗАР. (Иронiкiрујтö). Џат-пуыд?

УРГУЏЕВ. Џат-пу. Сещöм ѓат пулыг кокiассö колö чегјавны! Getic 24 час строк: њедоiмка щöктö рештыны.

Ö. НАЗАР С. Суэван он-нö, Педöр Трöпiмöвич?

УРГУЏЕВ. Къкгојасад суэвам-жö-на-да. Ö1-жö, гөлöмöј дојмö, отеч Назар. Öд-жö, напы бур вылö мунас.

МАШÖ. (Пырö). Бат, öнтај Илья волiс щöктiс-вiставны: Јогорјасо-пö муна. Мед-пö вiдчыганныд.

УРГУЏЕВ. А-а. Гөгөрвоа. Илья тенад, отеч Назар, молодец.



Ö. НАЗАР. Нічево отроченд, прамөј морт; сөмынтај ег вермы велөдны-а. Öнi сөгга шлонјалө, жуыштнытө радејтө-і. Гөтрагас да вежгас, Педор Трөпімовіч.

УРГУҖЕВ. Машө, віз-пыріг кежлө лөгөдчы венеч улө сувтны. Ілла Назарөвіч коралө.

МАШӨ. (петө нінөм шыаөтөг).

УРГУҖЕВ. Сек кежлө коммуністлыг көјдыссө шыбытас, өтеч Назар. Аслам кіјасөн жагөда...

О. Назар. Абу-жө егкө лөгөд-да (ышловчө). Но-да, сек кежлө вічконымөс-кө оз тупкыны—венчајтам чадојаснымөс. Солөмөј-өд подраснік улын ыж бөж моз оз дурдыв тіралөмыс. Сіптаскы, сіптасны-нын буракө, Педор Трөпімовіч.

УРГУҖЕВ. Тіралө шуан? Оз ков тіравны, өтеч Назар. Öткод-нын јургө воштыны. Кытчөз вөла вылынөг-на, колө воҗсагны. Öд-жө, налогнад ж-гөдөны. Öд-жө мөјму став наңөс кумыс нуисны. Öд-жө, вөрад көсјөны ыстыны, өтеч Назар, збыль-ө мөј мјанлы тыдовчіс пом?

ЈОГОР. (Таркөдчө, сөгга пырө). Тi агньд сөмын, со баҗушкојас?

УРГУҖЕВ. Но, мыј, Јогор сват?. (лөгөдө улөс, Јогор пукгө, сөгга гуга шытөлөн вігтавлө).

ЈОГОР. Ставыс бур, Педор Трөпімовіч. Ілла Назарөвіч өнi муніс сетчө. Рытыс пемыд, самөј бур, со баҗушко.

УРГУҖЕВ. Муніс-нын шуан? (кігталө румкајасө). Вајө јуамө по румку да кутамө відчызны. Ез-о воҗжык мун?

Ö. НАЗАР. По крестанскі (јуөны). да, јөзыс олөны-на.

УРГУҖЕВ. Öд-жө тіралө блдөн менө (чінтө бі, мунө да крукалө өҗөс, сөгга ставныс сувтөны өшін дорө).

Ö. НАЗАР. Господі благослөвiт! Мед ескө јен
вiҗас-жө менгым чадаос. Зев-өд өтчајаннөј сiјө.

ЈОГОР. Лөбьда-і тыдалас тагань, Педөр Трөпи-
мөвiч. Војыс пемыд, кымөра.

УРГУҖЕВ. (кутө Јогорөс сојөдыс). Со!.. Со, тыдовт-
чiс! Адҗанныд? Ка-ка-ка (гералө мiөтөма, јурсө пөлбөстө-
мөн, чуңјасө крукылтөмөн. Стсена сајын өзјө бi, өшiнө воҗынсө
өмөла тыдалө, сөгга пыр паскалө ыҗдө).

Ö. НАЗАР. Слава тебе господі! Заводiтчiс! Сла-
бог, сла-бог (јурбiтө).

ЈОГОР. О-о, кызи кутiс һарјавны. Илла Назарө-
вiч абу карагiнсө жалiтөма. О-о! Е-е!..

УРГУҖЕВ. Öд-жө, мыј вөчө!.. Ај-да Илла Наза-
рөвiч, ај-да менам җат-пу! (Стсена сајын кылө көлөкөлөн
тонгөм, сөгга ылыг кылө горөдсм: „со-от-чө-ө!“ Нөдырмыөт ма-
тынҗык-һин кылө. Горзөмјас пыр содөны: „колхозлөн өөрөмјас
сотчөны-ы“!.. Кылө шум).

ЈОГОР, Вiҗөдлы, кушөма кыпөдчiс бiыс! Нһарјалө, сө-
мын со баҗушкөыд. Мед, мед. Менө тај вөтлiсны-жө-а.
Сiҗi-і колө налы. (стсена сајын зык пыр содө. друк өҗдөсө
кылө јiркөдчөм).

Ö. НАЗАР. Гват, гват! да воскреснет бог...
(јурбiтө).

УРГУҖЕВ. Чөвлө. (Мунө да полiгтыр вогтө). Код
крешшенөј?

ИЛЛА. Ме, ме (пырө терьба, лолыс тырөма). Ад-
җанныд, мыј вөчө: југҗiс-өд вөһнөј гветыс!

УРГУҖЕВ. Молодеч, җат-пу. (Ставныс вiҗөдөны өшiнө).
А-а!.. Котрөдлө трагiчајасөс! Согө! Öд-жө, кушөм га-
жа, ка, ка-ка!.. (гералөны. Звөһiтөм пыр өтарө өдҗө. Стсе-
на сајын котралөны, ызгөны, горзөны).

ИЛЛА. (Өшiн дорын јөктө). Гвевiса, гвевiса, кушен-
ча кепыза, кос өоркнi парөңча!



КОЖМӨД ГЕРПАС.

Возын тыдало: сотчөм горөмјас, мујас. Отар-мөдар стсена бокјас занавесаоо

Ворсөм муно арға рытө (Лөз би). Јогор сајласөмөн кодөскө видчыоо, кјас вундөм пішчалъ (обрез).

ІЛЛА. (Бөрынчиг моз петө вегкыд вылыг. Оти кісө оу-јома гач эепө. Јогор локтө сы дәрө).

ЈОГОР Мыј-һин, го бағушко? Локтөны, Ілла Назарөвич?

ІЛЛА Ш-ш... ш-ш... мига, Јогор. Гөгөр-өд олө-ны-на.

ЈОГОР. (Виқөдө вегкыд вылө). Локтөны тај.

ІЛЛА. Татчө локтөны. (Велөдө эепгыны шујга вылө). Те ескө сајмовтчы. (кыскө эепгыс наган). Мејам-кө оз вегкав трасічалы, те бласөвіг. Резгы повтөг. Мун, эөб асгыд телесатө.

ЈОГОР. Шыр моз, го бағушко, куткыртча (раздө-чөны. Недыр мыгты сорһитигтыр петөны шујга вылы Степан да Машө. Машө ыжыд кынөма).

СТЕПАН. Оз ков, Машө, шоггыны, кыз-тај шу-лөны ставыс пьэө ізгас.

МАШӨ. (Ышловэө) Кыг-нө он шоггы. Адған-өд (петкөдлө рушкусө) кущөмі ме өні. (Виқөдлө гөгөрыс да сув-тө) Бергөдчам Степан, тані гажтөм.

СТЕПАН. (Виқөдө сотчөм горөмјас вылө) да! Гажтөм лөма. Неважөн-на ескө вөлі гажөдоны колхозлөн горөмјасыс-да... Шын јылө лејисны тај.

МАШӨ Кодјасөс-нө ескө чайтанныд?

СТЕПАН. Тодім-кө-өд... (оз помав) Но-да ладнө. Коркө тыдовтчас. Шылатө-пө мешөкө он эөб.

МАШӨ. Гажтом кутіс бостны. Некутчө петны-һи јөктыштны-һи. Кор-һин рушкугым мынла.

СТЕПАН. (Кутө Машөөс кјөдыс) Машө. Колө һим-кофаны теныд. Од вьл мортөс чужган!

МАШӨ (Ышловзө) Важөн вөлі мыјда колө јөкта, была, гажөдча.. Мічаа пагтага, сикөщјасөр багітча, ГТЕПАН. Нинөмтор, Машө. Век-өд он ыы да јөкты. Регыд лоас праҥнык. Секи гажөдчыштан.

МАШӨ. Кущөм праҥнык?

ГТЕПАН. Октабрса револутсіјалы 13 во тыран лун.

МАШӨ. Ло көт ен. Ме помыг гажөдчөмјас ознын лоны. (Ышловзө) Кор-нын мына...

ГТЕПАН. Сещөм мустөм?

МАШӨ. Мустөм (чөв олыштөны).

ГТЕПАН. Машө, лок ме ордө зікөз ыылө. Еновтнын бағтө. Тағи ми збыль вермам век кежлө мустөммыны.

МАШӨ (Јурсө өшөдө) Ог, Гтепан.

ГТЕПАН. Кутім егкө овны-ывны, ужавны. Гіжгам, Машө!

МАШӨ. (Левітчө Гтепанлы) Он-кө кут бағс кевөтны—гіжгам. Гтепан, мыјла мустөмтан сіјөс? Сіјөд зев шаң.

ГТЕПАН. Бағыдкөд ми, некор огө вермө лөзөдчыны, Машө.

МАШӨ. Ме раді, Гтепан. Менө-кө те радејтан, колө щөщ сіјөс радејтны.

ГТЕПАН. (Зумыштчө) Ен сорныт, Машө.

МАШӨ. Гөлөмыд-кө оз лепты сіјөс, ен көт сещөма топөд. Мыјла вөрас ыстан? Öд сіјө конөр лунно-лун космо. Гтепан! (Левітчө).

ГТЕПАН. Абу сөмын ме-сајын, Машө.

МАШӨ (Торкө) Те ыжыдыс. Јөзыс теd, Гтепан, ескөны.

ГТЕПАН. (Јурсө шапа лептө да чорыда шуө) Ескөны, сіјөн сізі, Машө, ог і вөч.

МАШӨ. Он-жө теғттө пөгубіт! (Скөрмыштө)

ГТЕПАН. Ме ог віжд—сват-лі, тєст-лі... Ме адза—сіјө мјан враг! Сіқ-кө һекушөм вольтөм оз вермы лоны мјан костын! (Гтепан віждө Машө вылө. Машө Гтепан вылө дај. Кыкнаныс зумышө).

ГТЕПАН. (Меліаммө да кутө Машөс кјөдыс). Машө, сещөм-ө мөј дона-һін батыд? Збыль-өд гөлөмған ко-ра ас дорө овны.

МАШӨ. (Вештө Гтепанлыс кјө). Возын те щөщ вөв-лін дона да муса, өні...

ГТЕПАН. Мустөммі?..

МАШӨ. Ачыд көждөдін (Бергөдчө Гтепанлы мышкөн).

ГТЕПАН. (Чөволыштөм бөрын пуктө кјө Машөлы пель-пом вылө). Орөдан?

МАШӨ. (Бергөдчө Гтепанлаң). Меным ташөм верөс оз ков!

ГТЕПАН. Каганым-нө?.. Мөвпышт, Машө...

МАШӨ. (Мөвпалыштө). Кагаыс-кө ловја чужас, віја, ваө шыбыта-лі (Чужөмсө дөбө кјаснас). Јона һін ме сі-јөн мүчтчы, војјас ег уғы.

ГТЕПАН. дырды, Машө. Тенө вігөдө, сіјөн тазі і сорһитан. Мунам таз. (Кутө сојбордјөдыс, Машө тојыштө).

МАШӨ. Вешјы! Ен-кө куж богтны, ен өбөдчы. (Гөкыда лолалө). Те вылө локһн... муна Ільа сажө.

ГТЕПАН. (Ышловзө). Ачыд төдан, Машө. Гашкө збыль буржык мјанлы јансөдчыны-да. Теја меја кык пөлөс јөз. Ез-і ковлы езкө төдмағлыны мјанлы. Өні... өні сөмын агнымөс песам.

МАШӨ. (Бөрдзө). Те... ворсін мекөд, гмекајтчін! Пон! Коммуніст!

ГТЕПАН. Машө. Огө кутө піһағны. Лок мунам, кольлөда медбөрјаыс.

МАШӨ. (Тојыштө) Мун!.. Ен інмөдчы пөж кинад! Отнам муна.

ГТЕПАН. Медбөрјаыс, Машө, медбөрјаыс...

МАШӨ. (Локыс вичоддö Степан вылö) Кырныш! Пеж гөлöма кырныш. Јирин менгым нывкадöс!

СТЕПАН. Машö!..

МАШӨ. На, теныд коммунист! (сöлыштö да пышјө вескыд вылö).

СТЕПАН. (Сулалö скёр да шемöс, сөгга чышкө дөрөм-ыс дуль) Ку-лач-ка. Важөн-нын колö вöли тегы лет-чыгны, сöмын... Кагаыс вöли жал-а. (Мövпалгтыр мунö Шужа вылын петкөдчывтөг лыјоны Степан бөрвыв чатыртчö сөгга бытö кодöскö адзö да горөдиг моз уекөдчö шужа вылö).

СТЕПАН. Татчö! Татчö! (Оз удит сажавны—бара лы-јоны, кутчыө јурас да усö кыв шутөг).

ІЛЛА. (Петö стсена вылö, кiас наган. Степанлы јурас метигмоз чужыштö. Степан оз вөрзөдчы да оз сөгга лыј). Жујалöма трагичаыд.



ЈОГОР. (Шош петавлө стсена вылө) Лолалө оз-нө,
(Стсена саян кылөны кокшыјас, горзөмјас).

ІЛҼА. Налім моз жујалөма... Пышјі, пышјі, Јо-
гор. (Пышјө шујга вылө).

ЈОГОР. Со баушко, ен кол. Аттө-дај... Кытчө-
нө зөбза? (Бергалө стсена вылын, сөгга сајалө шујга вылө).

ӨҢӨ. (Ңөдыр мыгеті петөны котөрөн Педөгкөд) Тан тај
лыјисны.

ПЕдӨГ. (Төдөны Степанөс да чужмывлөны) Степан!...
(Котөрөн локтө Трөпім).

ТРӨПІМ. Көдөснө

ПЕдӨГ. Предсөдательнымөс (копыртчөны Степан до-
рө. Вөчасөн јөз локталөны).

ӨҢӨ. Кутны! Кутны лыјысјассө! (Көтөртө шујга
вылө мукөдјас горзігтыр вөтчөны сы бөреа).

ТРӨПІМ. Со-тај (кыкнан кинас шлапкө ладвејјасас).
Мыј-нө кутис вөчзыны?

1-ја НЫВБАБА. Аңөј, аңөј! Тајө-тај предсөда-
тельным.

2-д НЫВБАБА. Вірыс, вірыс кызі көңөрлөн
лузгө.

ПЕдӨГ. (Рагө чышјансө да төбө Степанлыг јурсө) Лов-
ја-на. Нуны колө.

ПЕдӨТ. (Кішкігтыр локтө) Көні? Көні?.. (Уөкөдчө
Степан дорө) Степуш! дөна пі!.. Шыас-жө батылды.

ПЕдӨГ. (Чөтчө) Бөгтамө да нуамө.

1-ја НЫВБАБА. Өң-наңөј, шондыбан.

2-д НЫВБАБА. Вајөны, вајөны рөзбојјассө. (шујга
вылын кылө ызгөм).

1-ја НЫВБАБА. Бугыльсө колө кыскавны!

ӨҢӨ. (Петкөдөны стсена вылө Јогорөс) Пывганө вөлі
сволочыд зөбзома. (Јөз вітчігтыр кышовтөны Јогорөс. Јогор
кыскагө муын) да „мыжа... со-б... баушјас“... (лөвтгтыр
кутчыгалө кокјасө. Јөз чужјалөны“,

ТРӨПІМ. Тајјас-жө-өд-і горөмјаснымөс сотісны!
ЈОГОР. Прөг-тітөј... мыжа.

ПЕдӨГ. Нуамөј вігыгсө (Степанөс петкөдөны, колт-
чөны Педот, Јогор, Өңө да мукөд. Јогор кышаныс).

ПЕдОТ. А! Те-јерө-тош! Черанөс мөз нырышта
татчө! Віја!

ТРӨПІМ. Нем жалітны—нырыштөј!

ПЕдОТ. Паг варта! (ырыштчө).

ӨҢӨ. Сулав! Тағі оз шогмы, мужікјас. Мед сүд
мыждас. Өні нуамө јіган сажө.

ЈОГОР. М... Мыжа! Прө...рөгтітөј!...

ӨҢӨ. Но, но! Воглав дај точка.

ПЕдОТ. Воглав, јерө-тош! (Мунөны).

З А Н А В Е С .

НОЛЬÖD ГЕРПАС.

Креѣтанскöј керка пышкöс: шуҗга пельсын пач, векыда öдöс, векыдыв пельсын—пызан.

Ворсöм мунö арға лунö: октабрса револутсіјалы 13 во тыран лунö.

ÖКГІҢ. (Ештöдö пелькöдчыны) Луншөр-нын öд матын, век на ег слјјмы ештöдчыны. Аја-піја асывзаньыс празнічајтны мунісны. Плагөн мунісны. Менам пöрыгыт гашкö војшөрнас-на сувтіс-да. Ыҗыдлунö, моз мысöс да пагтагіс (пукö). Ок-ок-о! Мыј кутіс сіктаным вöчгыны! Төнзі Степанöс вајісны шојкофöс. Сафтöг кујліс. Аттö, јона-жö повзылі.

(Пырöны Ö. Назар да Ургузев. Ургузев бедда, кызышталö, омöлчöма чужöм вылас).

Ö. НАЗАР Мір дому гему!

УРГУЗЕВ Здравјö, Öкгіңнушка.

ÖКГІҢ. (Возын чужмö, сажкалö да котөрөнмос сувтö благословеңлö улö). Благöслöвйт, баушко.

Ö. НАЗАР. (Благöслöвйтö)

ÖКГІҢ. Пукö—шојчö. Муртса-на удіті пелькöдчыны. Вина абу-а Самöвар пункта да пöгвајуыштамö. Агныс абусг-а-празнічајтöны.

УРГУЗЕВ. Ен беспокоітчы, Öкгіңнушка. Ас јöз-öд.

Ö. НАЗАР. Мде-е. Öні крістіјанскöј празнік пыдді выљасöс лөгöдалісны. Мде-е.

ÖКГІҢ. Сің-нын тај, баушко. Аттö, кушöма, Педөр Трöпімöвч омöлчöмыд.

УРГУЗЕВ. (Кызö) Омöлтчі, гөгөрбок омöлтчі, Öкгіңнушка.

Ö. НАЗАР. Мде! Мі омöлтчыны [кутім, ставным омöлтчім.

УРГУЗЕВ. (Век отаро бытто полө мыжыккө; өшінө вижд-
лас, чужмалө, беднас ворсө да с. в.) Мы-нын сегза: Степан,
бурдышты? Вигталөны притча-пө сулөма.

ӨКГИҢ. Сулис, сулис, Педөр Трөпимөвич. Јогорыд
таж, пон гөлөмнас, лыјома.

УРГУЗЕВ. Ај-а-јај. Ег чajtлы сещөмөн Јогорөс.
Мы он чajt, сiјө-таж-і лоө. Мыжыг-нө сегза лыјома?

ӨКГИҢ. Kod tödas. Колхозыг-пө тај вөглисны да
сiјөн-а: Ачыс бытто-пө тајі вигталө.

УРГУЗЕВ. Öd-жө, бoгт-жө да лыј мортөс.

Ө НАЗАР. Mde! Заповед гласитө—не убij!

УРГУЗЕВ. Степан зев шаң морт, общественнөј
морт.

ӨКГИҢ. Обществeннөј-кө, медјона-жө тај доналы-і
гурө. (Мунө да бoгтө пачвозыг самөвар) Час-жө петавла
самөвар пуктыны. Рeгыд-өд сегза локтасны. Тi пука-
лыштө (Мунө).

УРГУЗЕВ. Петавлы, петавлы. Мiјан вөсна ен
манитчы, Öкгиңнушка (Öкгиң петө да Уроузев вежбө: гор-
нитө терыба, нервничajtө, өтi местаө оздшы). Термаз, термаг,
Назар поп. Нaјө быд здук вермасны локны.

Ө НАЗАР Mde! Термагны колө, Педөр Трөпи-
мөвич.

УРГУЗЕВ. (Виждө өшiнө) Воужык колөма мiјанлы
локны.

Ө НАЗАР. Mde! Панныс ог саммы, Педөр
Трөпимөвич.

УРГУЗЕВ Мыј кутас јурад локны, сiјө-і сөр. Јө-
јыд өд кывзас.

Ө НАЗАР. Пола, гөлөмөј, пөдрагнiк улын тiра-
лө. Mde!

ӨКГИҢ. (Пырө да кичышкөдө чышкысө) Ызалавылас
петан-да гөлөмныс зев мiчаа кылө.

УРГУЗЕВ Мы-нын бурсө кывлiн, өтeч Назар?

(пуккө О. Назарлы воча. Öкгиң пуккө-жө да кыдыс вылас пук-
көмөн кывыгө).

Ö. НАЗАР. Ставыс важ-на. Аңткріст ветлө му
вывті

УРГУҖЕВ. Öд жө міга төнңі вывті жона восты-
магіс. Јенеж жңнҗыс вогзывлас вөлі. Зев мічаа сег-
га тыдавлө крест, југыд, југыд крест.

Ö. НАЗАР. Mde! Знаменьнө господнө.

УРГУҖЕВ. Öкгиңнушкаыс јурбітлө-на?

ÖКГИҢ. Ме јурбіта-на. Аја-пјаыд оз.

Ö. НАЗАР. Сөмын тенад молітвајасыд вермасны
кокнөдны грекјаснысө, раба божіја.

ÖКГИҢ. Кыкнаныс пыфди јурбіта, баџушко.

Ö. НАЗАР. Mde-e! Налы сің-кө вегкалөма-нҗн
аңткрістлөн көјдысыс. Сіјос позас віны сөмын бого-
родітса сінваыс вөчөм порошокөн.

ÖКГИҢ. (Ышловғө). Кыг-нө міјанлы богородітса
маҗылыс сінвасө ботны. Кута јонжыка јурбітны, ба-
џушко. Молітваыд-пө тај некор оз вош.

УРГУҖЕВ. Öд-жө кущөм шаң јоз, а јенмыс ке-
жөмны. (Быдногыс щөктө Назарлы термағны).

Ö. НАЗАР. (Віставлө нујјөдлөмөн) Öві манастирын
вөвлөма богородітсалөн образ. Mde, образ, сватөј образ.
Быд візыгөс вөлі бурдөдө. Öтчыд кущөмкө богохульнҗк
бөзтөма да сөлыштөма југыд лҗкас...

ÖКГИҢ. Со-тај, быдгама јөзыд-жө ем. Бөзт-жө
да сөлышт богородітса маҗылы чужөмас.

Ö. НАЗАР. Сесаң образыс кутөма бөрдны сөз
сінвайн.

ÖКГИҢ. Со-өд, коңөрыд.

УРГУҖЕВ. Öд-жө, кущөм чүфесаыс оз овлы.

Ö. НАЗАР. Сінваыс-пө візывтас лҗк куҗаыс дај
гір моз кынмас. Mde! Сег сегза-і вөчөны порошоксө.

(Кыскө эепгыс жокмыл) Пернапасасо да виждло, православнойас.

ӨКГИН. Аңој, аңој. Тажо-і ем? Со-од шондыбан-
лон кушом жежыд.

УРГУЗЕВ. Од-жө, быд-чудеса, кушом сөстөм.

ӨКГИН. (Пиждсчаңасо О. Назар вожд) Батушко, вөч
ыжыд бур, мезды менгым коңор гөлөмөс ыжыд шо-
гыг. Вагышт тајо пысө.

О. НАЗАР. (Лептө Океңөс) Сувт, раба божја, сувт.
Ме служитель православној тсеркві—ог вермы өтка-
житны. Мун корг жежыд доратор. Мде, корг, раба
божја.

ӨКГИН. (Нимкофа мунө да коргыө-көрдөбө). Час, час,
батушко.

УРГУЗЕВ. (Гугөн виотавлө) Термаг, Назар.

ӨКГИН. (Вајө носөвөј) Со батушко. Гартышт
татчө.

О. НАЗАР. Господі благослові! (Кіөтө да тубралө)
Сөмын некодлы ен петкөдлы. Мде, ен петкөдлы ми-
са, мед гвагөј выныс оз вош. (Ургузев да О. Назар чет-
чөны.)

ӨКГИН. (Гугө пиждгас турбассө). Мыј-жө та пыдди
сетны? Час, коькла петавла, матушкалы гөгнеч
нуан.

УРГУЗЕВ. Нинөм оз ков, Окгіннушка. Од-жө,
өтөч Назар ез вьзав.

О. НАЗАР. Мде-е, оз ков, раба божја. Мөдыг.

УРГУЗЕВ. (Термасө өрјөжык весагны). Мунам-жө,
батушка. Ыпалім тај текөд.

О. НАЗАР. Збогом, раба божја збогом.

УРГУЗЕВ. Прөшщайтлы, Окгіннушка. (Мунө бэс
дорө).

ӨКГИН. Воэлаң. Зев-тај шоча воливланныд.

Ө. НАЗАР. Мде, вот-мыј, Өксіңнушка: шај јуиганыс бет. Ен вунөд молитва лыфдыны. Збогом!

ӨКГИҢ. (друг повяэ). Өтөч Назар, баѳушко, таыо... налы... омөлыс оз ло?

УРГУѳЕВ. Мэјнө те, Өксіңнушка, сорнитан. Өд-жө, баѳушко оз-жө кут ылөддыны.

Ө. НАЗАР Мде, гвјашщениклы ылөдчөмыс водө кујим мында грек. Збогом, раба божја.

УРГУѳЕВ. Ен пов, Өксіңнушка. Прөшщайтлы (Петөны. Өксің дыр сулалө дөдөс дорын. Перјө піщөгыс тубрас-сө, мөвпалө. Сөгза востө өшің. Адэо Уреуѳевөн колөм бедсө да бөгтө кіјас).

ӨКГИҢ. Бедсө-тај-нө колыс. (Сувтө пельдсө) Рыт лоө нуны. (Петө посвоэд. Ывлавылыс нөжјөныкөн кылө сылөм. Недыр мыгті Өксің пыртө пуѳөм самөвар).

ӨКГИҢ. (Лөгөдө пызанвыв). Ештө-нын, буракө, на-лөн. (Бөгтө шајник). Мыј-нө вөчны? (раэда да відлалө) Ҷик тај же-жыд пыѳкоѳ. Јона-жө сөстөм богородитса-матилөн гин-ваыс. Ставсө кіста, алы ог?... Гашкө лок лоас-да? (Виэөдлө өшіңө). Степаныс локтө. Госпоѳи благослови (термасөмөн кітө шајникө, заваритө, јурбитө да вашкөдө молит-вајас) Мыј бара лоө-а. (Пырө Степан, кіјас гартөм плаг. Ју-рыс бинтујтөма).

Степан. (Пуктө плагсө лабичө, пөртчысө) **Спразніком мам.**

ӨКГИҢ. Лок, шај јуны, дона-пі. Горшыд-өд когміс.

СТЕПАН. (Пуккө пызан саяө) Гажаа-і коллалім, мам, асывсө (Лөөбдыштө бінтсө).

ӨКГИҢ. дојмө оз-нө ранаыд? (кітө стөканө шај да мыдчө Степанлы).

СТЕПАН онө неуна. Бурдөдчыны-нын кутіс.

ӨКГИҢ. Јонжыка сакарав. Баѳыд-нө?

ГҮЕПАН. (Видлө щажсө) Збофорјасө пыріс. Локтас-жө. Курыд тај-нө щажыд?

ӨКГИҢ, Но. Гашкө шыккөм щаж вегкаліс-да. Сакарав да ју бласлө-крістос.

ГҮЕПАН. Мам, ен-тај-нө волы демонстратсіја вылас? (Јуыштө).

ӨКГИҢ. Ег-тај вермы ештөдчыны.

ГҮЕПАН. Те бытө, мам, колөмыд мевг да ба-тыг. Пыр-на важ коф нывбаба. Собраннөјас вылө он петавлы, он велөдчы-ны.

ӨКГИҢ. Кущөм алы велөдчөм кулігад. Јөзыс ге-равласны.

ГҮЕПАН. Ачыл колкофнитсаөн јешщө лыффыган, мам. Сука-кө кітөмыд-а: гор лө сацкыгө.

ӨКГИҢ. Ју-нын сіјөс. Мөдөс кізөржыка кіста.

ГҮЕПАН. Ог вермы. На, кізөртышт (Өкгің богтө да кізертө). Мам, батөс-өд мед талун адзывлін. Петук моз јурсө гонгөдөмөн вөлі ветлө да былө.

ӨКГИҢ. Сіјө јөјталас-нын. Бөрја војаснасқоннас сетгіс пөрыгыд. Выжылыс богтіс буракө.

ГҮЕПАН. (дугдө јуны) Ез выжыв сіјөс богт, а збыль олөмсө кажаліс.

ӨКГИҢ. дугдын-тај-нө?

ГҮЕПАН. Оз сегза ков (Богтө лабічыг гудк давэр-сышталө сорнитг моз). Муқны куті, мам ужыс зев уна.

ӨКГИҢ. Мед-өд еновтчан-дај, донаөј. Збыль јеш-щө коркө зікөз кокыштасны.

ГҮЕПАН. Еновчыны оз поф—мунө выль олөм дөрөм. Шојчыны—абу кад. (Лантышлөны).

ӨКГИҢ. Нолтө пернапасас, Гүепан.

ГҮЕПАН. Мыј-нө, мам, лоөмыд, јурбітны щөк-тан-тај-нө.

ӨКГИҢ. (Бөр пукөб). Сіз шуі, ен колөкө јурбіт.

ГҖЕПАН. (Кынѳмас кутчыѳ) Ак, кынѳм пыщкѳсын кушѳма жуковтис, сотны кутис.

ѲКГИҢ. (повзыштѳ) Гашкѳ кынмин, дѳнаѳ?

ГҖЕПАН. Со, журѳј кутис бергѳдчыны-і... гѳлѳмѳ кутчыгис-і. Мам, петавлы кѳзыд вала.

ѲКГИҢ. Час, час... Аттѳ-daj (Петѳ).

ГҖЕПАН. (Пуктѳ гудѳксѳ да четчѳ). Мыј-нѳ лоисмѳкѳд? Гинвозын ставыс путкылтчѳ.

ѲКГИҢ. (Пырѳ ват ыра кѳшѳн. ГҖепук, гѳлѳмшѳрна ју. (ГҖепан јуѳ) Мыј-нѳ есѳ ѳ текѳд лоис?

ГҖЕПАН. Ѳні лѳгыджык. Тажѳ ранаѳј кѳнкѳ ѳд ворсѳ.

ѲКГИҢ. (Шылѳдѳ) дѳнаѳј, гѳлѳмшѳрѳј, ен-жѳ бара висмы

ГҖЕПАН. Морѳс пыщкѳј сотчѳ. (Вѳдѳ лабичѳ. Ѳкѳиҗ падчѳрыг вѳјѳ журлѳс да пуктѳ јур улас). Мам, ен пов... Тажѳ-ѳд ѳі ѳм...

ѲКГИҢ. (Шаж паж мунѳма. Оз тѳд мыј вѳчны). Аттѳ-daj... кыг нѳ ѳнѳм. Кыз-нѳ тајѳ?.. Мыј колѳ вѳчны? (Пырѳны Педѳт, Ѳњѳ да Трѳпим).

ПЕДѳТ. Бурѳщ шаж јуны воим.

ѲКГИҢ. Ен ызгы, пѳрьг (локтыгјас чужмѳны).

ТРѳПИМ. Бара-ѳн-ѳ мѳј топѳдис?

ГҖЕПАН. (Оз четчывлы) Топѳдис .. ПугҖак ескѳ-da.

ѲҢѳ. Кыт-нѳ в сѳ?

ГҖЕПАН. Гѳгѳр. (Њѳжѳњыкѳн ымзѳ да парсалѳ морѳссѳ)

ПЕДѳТ. (Мунѳ пызан дѳрѳ да кутчыѳѳ шажныкѳ, кѳсјѳ кѳтны). Со-тај, јерѳ тошыд...

ѲКГИҢ. (Ускѳдчѳ да тракытѳ кѳыс шажныкѳ, севѳа пылнытѳ жѳжѳ). Ен кутчыг, ен...

ПЕДѳТ. Те-нѳ, јерѳ-тош, кушѳм јѳј висѳмѳн висмѳмыд?

ѲКГИҢ. Оз пов. Ѳні гѳгѳрвоі. Ѳнтај волисны, Ургузѳв да Назар поп. Велѳдисны вердны тѳјанѳс, со

тајѳн (кыскѳ пѳщѳгыс кольштѳм порошокѳ)... Зелѳла вѳ-
лѳма.

ѲНѲ. (Шуѳвѳтѳ). Бара-нын налѳн коктујныс!

ПЕѲОТ. (Камгѳ пызанѳ) Жѳгѳдала! Вајѳ наѳјасѳс
татчѳ — лаварт!...

ѲКГИН. Мед-пѳ аѳѳкрѳст кѳјдысыс кулас тѳ
пышкѳс.

ТРѲПИМ. Пѳвѳѳтѳсны-тај, кѳјѳнас моз, пур-
гыны!

ѲНѲ. Мынтѳдчам. Здукѳн ѳктѳѳ шыѳѳда. (Ускѳд-
чѳ ѳѳѳс доро). Шыѳѳда дај точка! (петѳ).

ТРѲПИМ. (Ставыс Стѳпан доро колыртѳны). Чужѳм
быгалѳма ѳжѳма. Јѳлѳн колѳ јуктавы..

ПЕѲОТ. Мы-нѳ те, гѳтыр, бран-виѳан. Виѳталѳ-
ны: јѳв гѳ колѳ.

ѲКГИН. Јѳв колѳ!.. Час, час. Аттѳ-дај...

ПЕѲОТ. Јѳ. Поѳѳ-жѳ нѳн вѳлѳ ted гѳгѳрвоны.

ѲКГИН. Ен-нын кѳѳ вѳд (петѳ).

ТРѲПИМ. Јѳнѳ-на мѳ пемѳ ѳѳ, Пѳѳот. Ен ѳѳѳѳ
гѳтыртѳ. Немѳѳж најѳ ылѳѳлѳсны мѳјанѳс.

ПЕѲОТ. Кад-нын паскѳд горшнысѳ кѳлачавны.
Чужѳны бокшаѳ, мед јѳрѳ-тошјас, оз конјавны мѳ-
јанѳс.

ѲКГИН. (Пыртѳ јѳв крѳнча). дѳна пѳ, јуышт... Четчы
јуышт

ПЕѲСТ (Пукѳѳѳѳны Стѳпанѳс). Вај, четчы, Стѳпан,
да ју ѳвсѳ.

СТѳПАН.М-м... Енѳ сѳщѳма полѳј... Нѳнѳмтор...

ТРѲПИМ. (ѳвѳѳдлѳ јурсѳ). Со-ѳд мыј вѳѳѳны. Мѳјан
колхозным кутѳс вужјасны. быѳѳѳ гыѳѳ ѳктѳным.

КѳГИН. Ју-на ју, Стѳпан...

СТѳПАН. (Вѳдѳ). Оз сѳѳѳа ков.

ПЕѲОТ. Ѳд став наннымѳс щынјыв качѳѳѳсны. Ѳт-
чыѳ ез вормыны ѳкѳѳ вѳны да јѳшѳѳ-на ускѳѳчылѳсны.

ТРӨПІМ. З-ртчоны, зыртчоны...

ПЕДОТ. Воҕсс сещома, јерө-тошјассс, зыгтыштам, ек... (Пыроны милітсіонер, Ургузев, Ө. Назар, Ілла, Өнө да мукөд).

УРГУЗЕВ. (Пыроны ызггыт. Ілла да Ө. Назар кодө).
Kodі шvc?.. Кушом праваон кутінныд.

МИЛІТСІОНҢ. Пыр, пыр. (Өкгің укөдчө Ургузевлы паныд.)

ӨКГІҢ. У!.. Көјін чукөр!..

ТРӨПІМ. Турмаө јөртавны колө, турмаө!

УРГУЗЕВ. Мыј сен тавзан, лаңт.

МИЛІТСІОНҢ. (Пукө пызан сая). Лаңтөј. Өкгің вівтавлы. (Лөбөчө гіжны).

Ө. НАЗАР. Православнөјјас... (Віөдө вывлаң, к'јаснас морөс вылас падвежалөма). Јен воҕын вівтала—чїст јакө агнөтө, јакө млафентс новорождөнөј.

ӨКГІҢ. Чїст!.. Куз јурөја ад горш! Чїстө пукган!
Kodі-нө меным зельасө сетіс?.. Kodі мїва сетіс богороітса сїнвасө?..

УРГУЗЕВ. Кушөм сїнва? Кор? Ылөдчан-тај-нө, Өкгіңнушка. Өд-жө ме гутөс ог-ві—жал. Мортөс вїөмыс—јен вїзас.

ӨКГІҢ. Абу ө мөј јанзім тіјанлы, іугыд бугылјаслы Пемыд нывбабадс ылөдлінныд јенмөн да аңтікрістөн, велөдінныд піјос да верөсөс віны, сөгга сугганныд-дај.

Ө. НАЗАР. Ме служітель сватөј тсеркві—некор ог вөч омөль мөд мортлы.

УРГУЗЕВ Кор-нө волім, Өкгіңнушка...

ӨКГІҢ. Кор?.. Кор?.. (Укөдчө пельслаң да ваяө Ургузевлы бөдсө). Тајө бөдфыс-нө кодлөн ескө? Мыјла татчө вєккаліс? (Милітсіонер бөгтө бөдсө, сөгга гіжө).

УРГУЗЕВ. (Зумыштчө). Ме... ог төд.

Ө. НАЗАР. Чүфеса господы... мыжкө-кө сiгпом
ыжда гөгөрвоа...

ПЕДОТ. Тi-кө онө гөгөрвоө, жерө-тошјас, мi гө-
гөрво»штам.

ТРӨПIM. Важөн-нын ескө гөгөрвоам, кодарө сы-
нөны-да. (Јөз горзөны: турмаө.. Тырмас дрөчiтны. Јона-нын мi
вылын тешiтчiсны).

МИЛТСИОНЕР. Лаңтлө, лаңтлө... Тi-нө векна-
сугзанны?



УРГУЗЕВ. Мi нiнөм ог төдө.

Ө. НАЗАР. Төварыш милтсионер — јенмөс моз тенө
ог ылөдлы — чiст мiса.

МИЛТСИОНЕР. Поңатөјјас локтө кырымагө.
(Поңатөјјас кырымагөны)

Ө. Назар О, господi. (Јурбитө).

ӨКГИҢ. (Нещыштө морөссыс пернасө да шыбытө ө. Нарлы кок улас). Търмас-нын тајос кыскавны. Талунган зме — пернатөм колкоз ітса.

МАШӨ. (Пырө шатлалігыр, кіас бөрдыс кага. Мунө Степан дорө да вірөдө сы вылө).

СТЕПАН. (Пуксө). Ме ордө локтін?

МАШӨ. На... Богт асгыд. да быдгы аскоддемтө-жө... (Чөятө кагасө воғас да мунө бағыс дорө)

ӨКГИҢ. Бьдтам, луба, быдтам. Ачым-жө-і быдта (Богтө мездорас кагасө). Оһ-һо-һо, голөмшөр.

МАШӨ. Ме текөд мина, бағ. (Урғузов топөдө морөс бердас).

СТЕПАН. Сајаләј мјач сінвэҗағ, онө колө Төдој: конҗагы-јасс мј чорыда чужјам кок увғаным!

МИЛІТСІОНЕР. (Четчө). Вайө нуамо тајјасөс, јортјас.

УРГУЗЕВ. Ме һекытчө ог мун гортө кыңзі.

ПЕДОТ Кыг-нө он мун, јерө-тош.

Ө. НАЗАР. Пр вославнөјјас, аскі-өд колө өбөдһа гывны. Көді тіјанлы гылас.

ТРӨПІМ Он ков. Вічкөсө тупкам. Мед лөгыд лөө (Јөз горзөны тупкам, тупкам. Вагон-нын колө тупкыны да с. в.)

МИЛІТСІОНЕР. Но, вајо петалө-жө.

ЈЛҒА. Ме ачым мјлітсіонер — һ кытчө ог мун.

ӨНӨ (Петкөдлө нагансө) Точка, петө дјј точка.

УРГУЗЕВ. Вермі кө өкө јурнытө орјөдлыны... (зымгө кокнас). Јірөј. вірөдөј. Рөзөрітөј помөз.

ПЕДОТ. Гыжјаснысө јерө-тошјаслыз зікөз щөщөдһы колө.

МИЛІТСІОНЕР. Петө, петө (Петалөны ызгігыр)

Ө. НАЗАР. О, госпөді. Бөрја лунјас-тај воісны мјјанлы.

ЗАНАВЕС.



донус 30 ур.

е